

DZIĘCIOŁY

Spacerując po nadmorskich borach nietrudno usłyszeć szybkie stukanie dziobem w pień drzewa. **Dzięcioły (Picinae)** to najbardziej charakterystyczne ptaki naszych lasów. W Polsce żyje ich dziewięć gatunków (na całym świecie ok. 180), które różnią się wielkością i ubarwieniem, ale mają wiele cech wspólnych:

- trzymają się terenów zalesionych;
- posiadają wyjątkowo mocne dzioby, które pozwalają im z dużą siłą uderzać w pnie drzew niczym dłutem. Dzięki temu mogą w nich robić otwory, ale także wyszukują pożywienie na ziemi;

- bardzo długi język dzięcioła niejednokrotnie dorównuje długości całego ciała. Takie rozmiary są możliwe dzięki nietypowemu umiejscowieniu: język nie jest przymocowany jak u innych ptaków, ale po schowaniu... owija się wokół wewnętrznej strony czaszki. Pokrywa go lepka ślina, dzięki której łatwiej może wydobyć swoje ofiary z kryjówek;
- specjalna konstrukcja głowy amortyzuje mózg podczas uderzania w twarde pnie. Czaszka jest gruba, a kości mają specyficzną strukturę przypominającą gąbkę. Może to nasuwać skojarzenia z kaskiem rowerzysty;
- przed wstrząsami chronią także mocne mięśnie szyi. Membrana na oczach i pióra na nozdrzach zapobiegają wpadaniu drewnianych paprochów;
- nogi dzięciołów mają cztery lub trzy palce zakończone bardzo ostrymi pazurami. Ich przeciwstawne umiejscowienie znakomicie podnosi przyczepność do pionowych powierzchni. W utrzymywaniu równowagi pomagają sztywne sterówki ogona, pozwalające na opieranie się o drzewo;

- dzięcioły budują gniazda w pniach drzew, prawie zawsze samodzielnie wykuwając dziuple o bardzo ciasnych otworach (zajmuje im to około miesiąca). Jaja są składane kilkadziesiąt centymetrów niżej niż otwór wejściowy, co dodatkowo chroni je przed drapieżnikami;
- pożywienie dzięciołów stanowią owady oraz ich larwy, małe owoce, a także soki drzewne. Ciekawym zwyczajem jest umieszczanie szyszki lub orzecha w pęknięciu drzewa lub między gałęziami i rozbijanie dziobem. Konkretnie osobniki robią to w swoich ulubionych miejscach, nazywanych kuźniami dzięciołów;
- ptaki te są z reguły monogamiczne. Para wspólnie zajmuje się wykuwaniem dziupli, wysiadywaniem jaj, a następnie wychowywaniem młodych.

W lasach Ustki można zaobserwować kilka gatunków dzięciołów:

← **dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*)**

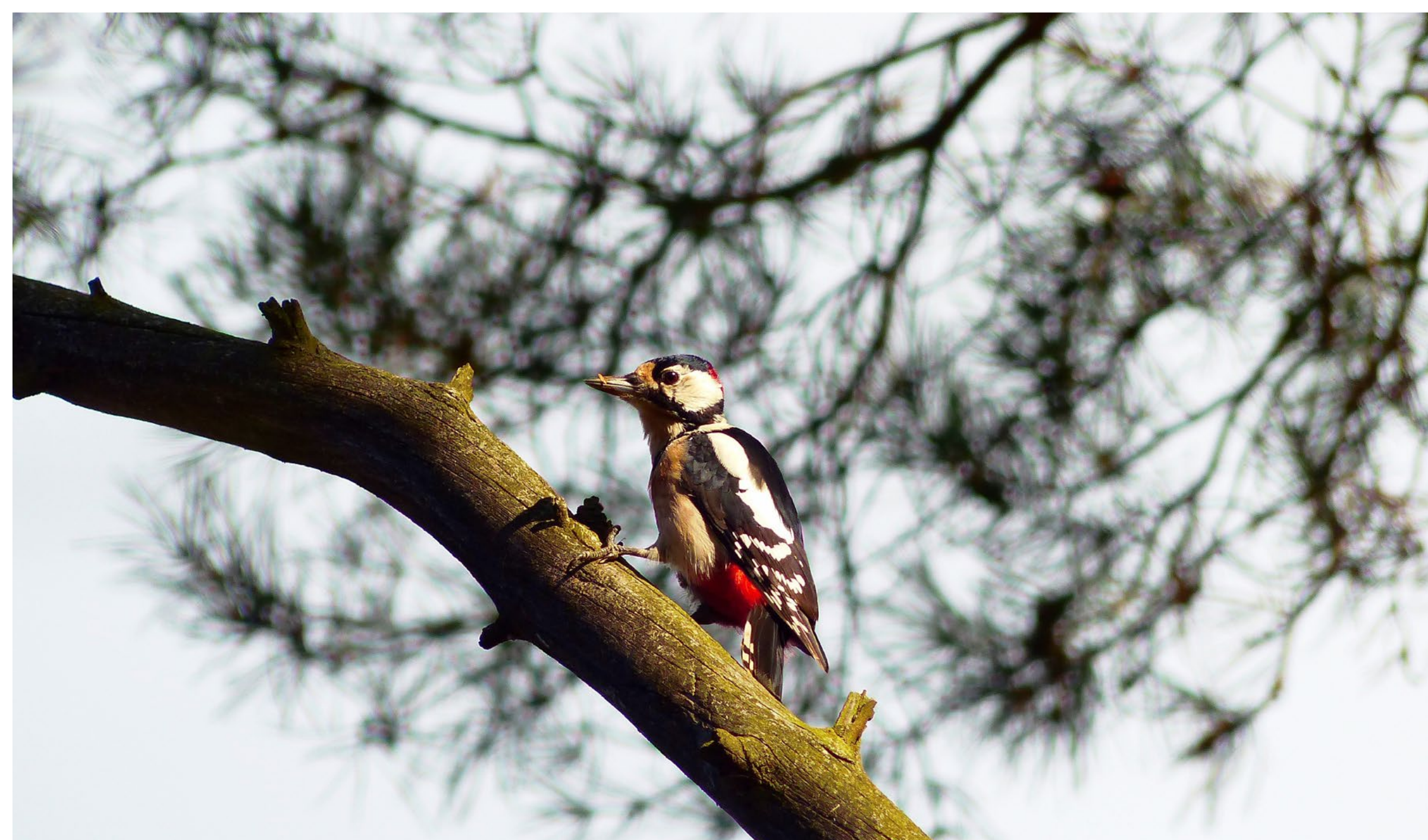
– największy europejski przedstawiciel dzięciołowatych. Długość ciała sięga 50 cm, a rozpiętość skrzydeł wynosi ponad 70 cm. Samiec potrafi atakować dziobem drzewo w tempie 17 uderzeń na sekundę, czyli znacznie szybciej niż strzela pistolet maszynowy uzi;

↓ **dzięcioł duży (*Dendrocopos major*)** – zwany też pstrym większym.

Najbardziej rozpowszechniony w naszych lasach. Osiąga do 25 cm długości ciała, a rozpiętość skrzydeł wynosi 25–40 cm;

dzięcioł trójpalczasty (*Picoides tridactylus*) – w Polsce rzadko spotykany. Jak nazwa wskazuje, ma tylko trzy palce. Nietypowo dla dzięciołów, w jego upierzeniu nie występuje kolor czerwony. Długość ciała do 25 cm, rozpiętość skrzydeł: 32–35 cm;

dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*) – na terenie Ustki prawdopodobnie tylko przelotny. Ma eleganckie, zielone i szare ubarwienie, z czerwoną plamą na głowie u samców. Długość ciała niespełna 30 cm, rozpiętość skrzydeł ok. 45 cm;

↓ **dzięcioł zielony (*Picus viridis*)** – jeden z większych dzięciołów, o atrakcyjnym upierzeniu (zielony na wierzchu, oliwkowoszary na spodzie, z czerwoną „czapką” na głowie. Długość ciała: 31–33 cm, rozpiętość skrzydeł: ok. 51 cm;

← **dzięcioł średni (*Dendrocoptes medius*)**

– podobnie ubarwiony jak dzięcioł duży, tyle że o delikatniejszej budowie ciała. W Polsce rzadziej spotykany. Długość ciała: 19–22 cm, rozpiętość skrzydeł: 29–39 cm;

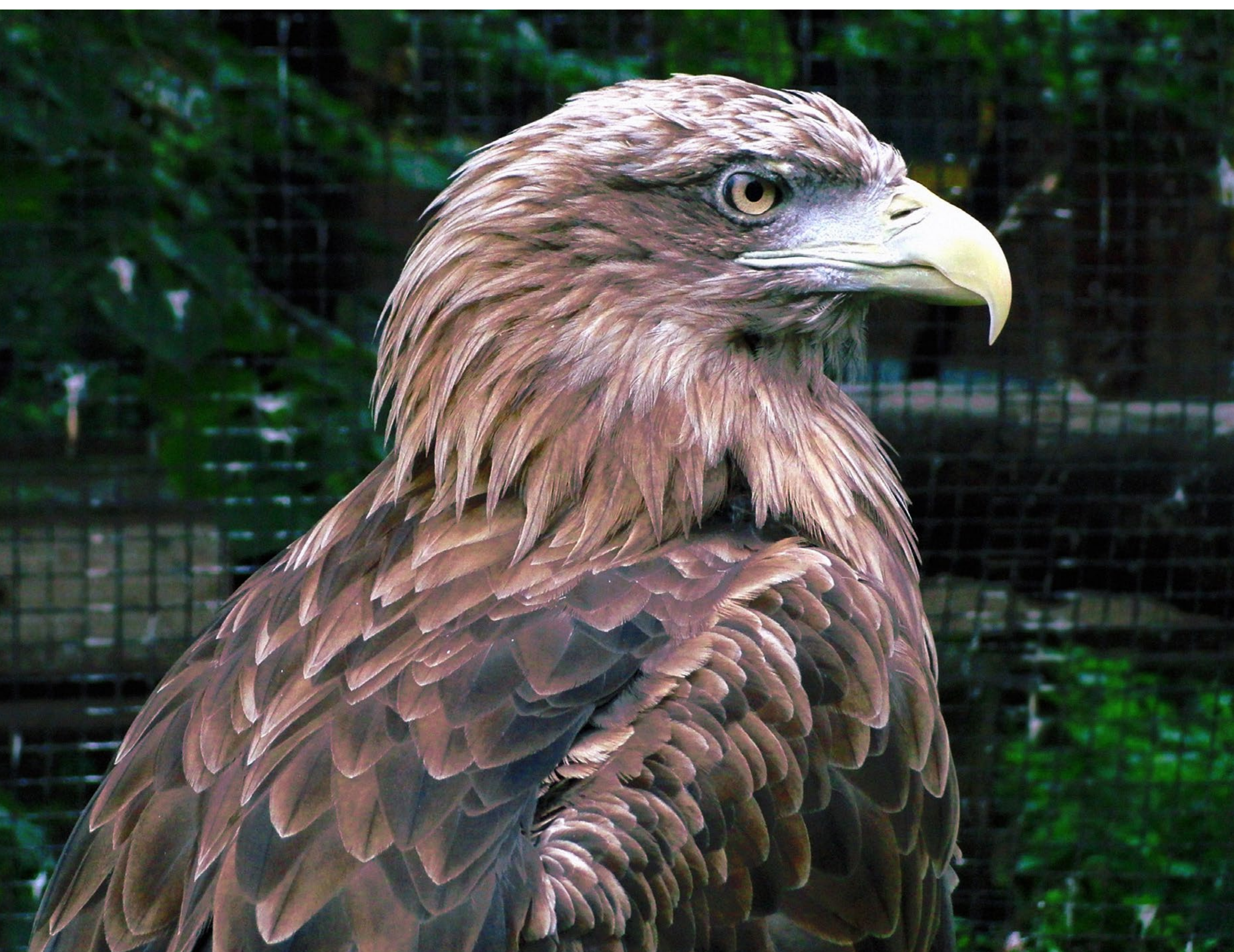
← **dzięcioł mały (*Dryobates minor*)**

– zwany też dzięciołkiem. Jest to najmniejszy spośród europejskich dzięciołów, o rozmiarach bardziej zbliżonych do wróbla. Ma pstrokate ubarwienie. Długość ciała: 14–15 cm, rozpiętość skrzydeł: ok. 25–27 cm.

PTAKI DRAPIEŻNE

Odwaga i majestat ptaków drapieżnych od zawsze stanowiły inspirację dla ludzi, czego dowodem są ich wizerunki wśród insygniów wojskowych, symboli władzy królewskiej, czy herbów rodowych. Ptaki szponiaste to grupa wyspecjalizowanych myśliwych o doskonałym wzroku, hakowatych dziobach i ostrych, długich szponach. Są monogamiczne. Pisklęta wykluwają się pokryte białym puchem i z otwartymi oczami. Niekiedy silniejsze, częściej karmione pisklę wyrzuca z gniazda pozostałe rodzeństwo.

Sokół wędrowny (Falco peregrinus) – niedawno pospolity, dziś skrajnie nieliczny: wielkość populacji to zaledwie 10–15 par. Sokół potrafi „spadać” na ofiarę przez kilkaset metrów (ma wtedy złożone skrzydła). Osiąga wtedy prędkość do 300 km/h.

← Bielik

↑ Myszołów

Myszołów (Buteo buteo) – jest najliczniej występującym ptakiem szponiastym w Polsce (ok. 40 tys. par). Można go spotkać przez cały rok, głównie na otwartym terenie (np. na przydrożnych drzewach albo słupach). Walczące między sobą o zdobycz osobniki używają szponów, ale nigdy dziobów. Każdy ptak ubarwiony jest inaczej. Jak nazwa wskazuje, myszołowy żywią się głównie gryzoniami.

Sokół wędrowny

www.ustka.pl
fb/ustkanafali

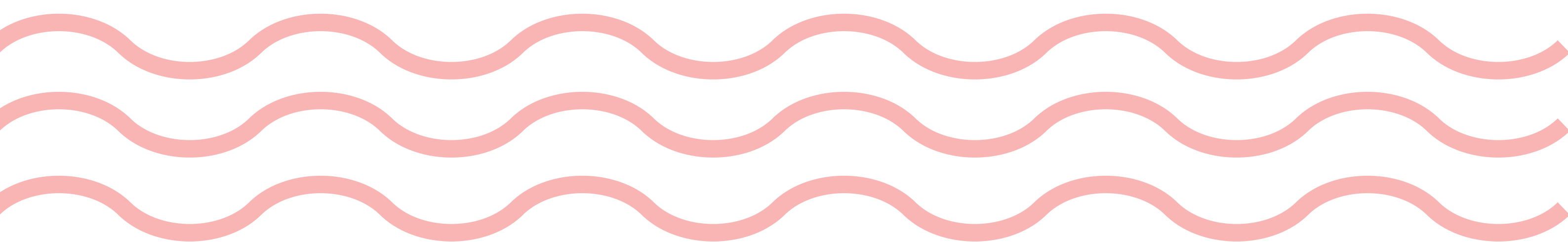
pobierz aplikację:

Kania ruda

Kania ruda (*Milvus milvus*) to agresywny ptak – nie znosi sąsiedztwa innych szponiastych. Poluje krążąc nad otwartym terenem, a czasem chodząc po ziemi. W Polsce mamy 1–1,5 tys. par tych pięknych ptaków. Obserwować je można od marca do listopada (wyjątkowo też zimą).

Bielik (młody)

Bielik (*Haliaeetus albicilla*) to największy ptak szponiasty w Polsce, błędnie kojarzony z orłem. Gniazda buduje w koronach starych drzew, niekiedy na skałach. Potężna konstrukcja może ważyć nawet tonę, co niekiedy powoduje zarwanie podtrzymujących ją gałęzi. Bieliki polują z zasadzki, czasami w tandemie. Dienne zapotrzebowanie tego ptaka na mięso to 0,5 kg. „Orzeł biały” w godle naszego kraju to właśnie bielik.

Korgulec zwyczajny

Eddy Van 3000_CC BA SA 2.0 generic

Pustułka (*Falco tinnunculus*) jest najbardziej rozpowszechnionym sokołem w kraju. Łatwo można ją pomylić z krogulcem lub kobuzem. Do gniazdowania wykorzystuje rozmaite wnęki w drzewach i budynkach, opuszczone gniazda krukowatych, a także budki lęgowe.

Pustułka

Krogulec zwyczajny (*Accipiter nisus*) to niewielki przedstawiciel szponiastych. Jego gniazdo, wyjątkowo dla drapieżników, wyścielają pióra, zalegające na skutek pierzenia się samicy. Poluje z zaskoczenia, niekiedy zmiatając ofiarę z gałęzi. W czasie łowów jest tak skoncentrowany, że dociera do niego mało bodźców z zewnątrz – zdarzały się przypadki wlecenia przez otwarte okno do mieszkania. Wspecjalizował się też w polowaniu na ptaki w karmnikach.

GADY NASZYCH LASÓW

Zróżnicowanie gatunkowe gadów jest bardzo niewielkie w porównaniu ze ssakami, czy ptakami. Reprezentowane są przez kilka gatunków jaszczurek i węży.

Zaskroniec

Jaszczurka zwinka

Zaskroniec zwyczajny to pospolity wąż o oliwkowym umaszczeniu i z charakterystycznymi żółtymi plamkami za skroniami, od których wywodzi się jego nazwa. Najchętniej przebywa blisko wody oraz na terenach zasobnych w płazy i małe gryzonie, będące podstawowym składnikiem jego menu. Sztywna budowa ciała przeszkadza mu w oplataniu się wokół ofiary, toteż połyka ją w całości (bez zabijania). Sam z kolei bywa łupem bociana, czapli, myszołowa, czy lisa. Prowadzi dzienny tryb życia, toteż dość łatwo można go zobaczyć. Samice są większe – potrafią osiągać długość do 150 cm (samce rzadko kiedy przekraczają 80 cm). Zaskronce są zupełnie nieszkodliwe, za to bardzo pożyteczne. Niestety każdego roku wiele z nich pada ofiarą atawistycznego strachu człowieka przed wężami.

Padalec

www.ustka.pl
fb/ustkanafali

pobierz aplikację:

Żmija zygzakowata to jedyny jadowity wąż żyjący w naszym kraju. Jest łatwo rozpoznawalna po płaskiej, trapezowatej głowie i zygzaku wiodącym wzdłuż ciała. Może mieć barwę srebrzystą, brązową lub czarną (na ciemniejszym grzbiecie zygzak może być niewidoczny). Za dnia najchętniej wygrzewa się na słońcu. Jej typowym biotopem są lasy i bory nadmorskie. Jad żmii może być potencjalnie niebezpieczny (szczególnie dla dzieci i osób starszych), dlatego podczas spaceru trzeba uważać, żeby jej nie nadepnąć. Jest jednak przydatny w medycynie: stanowi składnik m.in. leków przeciwbólowych i przeciwzapalnych.

Żmija zygzakowata

Żmija zygzakowata

Częściej spotykanymi gadami są **jaszczurki**, m.in. zwinka, którą można spotkać w nasłonecznionych miejscach, również w sąsiedztwie domów. W cieniu lepiej się czuje jaszczurka żyworodna oraz **padalec**, czyli pełzająca jaszczurka, mylona czasami z wężem (od tego ostatniego odróżnia ją m.in. otwór uszny i ruchome powieki).

Padalec

Jaszczurka zwinka

PTAKI PLAŻY, MEWY I RYBITWY

Mewy (Laridae) to ptasi symbol wybrzeża Bałtyku.

W Polsce można spotkać osiem gatunków.

Mewa śmieszka (Larus ridibundus) najbardziej pospolity gatunek mewy w naszym kraju. Najdłużej żyjąca śmieszka (zaobraczkowana) miała 32 lata.

Mewa siwa (Larus canus), dawniej zwana pospolitą. Potrafi z powietrza skoczyć do wody i zanurkować na metr głębokości, a także ścigać owady w locie.

Mewa srebrzysta (Larus argentatus) gniazduje w Polsce dopiero od pół wieku. Jej cechą charakterystyczną jest czerwona plamka na dziobie.

Mewa czarnogłowa (Larus melanocephalus) do niedawna była ptakiem niełęgowym w naszym kraju, ale od kilku lat notuje się stały wzrost liczby jej gniazd.

↑ Mewa srebrzysta

↓ Mewa czarnogłowa

↑ Mewa śmieszka - szata zimowa

↑ Rybitwa czarna

Rybitwy (Sternidae) to drapieżniki z rzędu siewkowatych. W Polsce żyje dziewięć gatunków, z czego sześć lęgowych. Charakteryzują się smukłą sylwetką, długimi skrzydłami i rozwidlonym ogonem. Największą jest rybitwa wielkodzioba, a najmniejszą – białoczelna.

Rybitwa czarna (Chlidonias niger) jest świetnym lotnikiem – potrafi zawisnąć bez ruchu w powietrzu.

Rybitwa rzeczna (Sterna hirundo) to najbardziej popularna rybitwa w Polsce, choć rzadko u nas gniazduje.

Sieweczka obrożna (Charadrius hiaticula) – ptak ten nie jest mewą ani rybitwą, ale również należy do siewkowych. Ma ciekawą strategię obronną: chroniąc pisklęta symuluje zranienie i stara się odwrócić uwagę drapieżnika (młode kładą się wtedy na ziemi bez ruchu).

www.ustka.pl
fb/ustkanafali

pobierz aplikację:

Rybitwa rzeczna ➔

Siewnica ➔

KIDZINA

O możliwościach adaptacyjnych przyrody może świadczyć istnienie kidziny (po kaszubsku słowo to oznacza wodorosty). Pod tą nazwą kryją się izolowane skupiska florystyczne, dla których podłoże stanowi materia organiczna wyrzucona przez morze (głównie pozostałości wodorostów, ale także szczątki meduz i ryb), a także przez rzeki (np. kawałki drewna).

Dominują tu gatunki słonolubne i azotolubne (inaczej halofilne i nitrofilne). Należą do nich m.in. **loboda zdobna** (*Atriplex calotheca*), **loboda nadbrzeżna** (*Atriplex littoralis*), **loboda oszczepowata** (*Atriplex prostrata* subsp. *prostata*), **rukwiel nadmorska** (*Cakile maritima* subsp. *maritima*), **maruna nadmorska** (*Matricaria maritima*), a także **solanka kolczysta** (*Salsola kali* subsp. *Kali*).

W kidzinie spotkać można też zwierzęta, głównie małże: małgiew piaskołaz, rogowiec bałtycki i sercówka jadalna. Niekiedy morze wyrzuca też na brzeg galaretowate chełbie modre, które dokonują tu żywota.

Można je zobaczyć na samej plaży, czyli w środowisku wyjątkowo niekorzystnym dla rozwoju roślinności. Przybierają postać podłużnych wałów lub skupisk ulokowanych w wilgotnych miejscach u podnóża wydmy. Są wyjątkowo nietrwałe – całe skupiska kidziny bywają niszczone w czasie sztormów albo usuwane podczas sprzątania plaży. Roślinność takiego miejsca jest jednoroczna i ma skłonność do odtwarzania się co sezon.

Solanka kolczysta

solanka kolczysta - Salsola kali, Helgoland, autor: Gabriele Kothe-Heinrich, CC BY-SA 3.0

www.ustka.pl
[fb/ustkanafali](https://fb.ustkanafali)

pobierz aplikację:

